

KONCEPCE TRVALÉHO UCHOVÁNÍ KNIHOVNÍCH DOKUMENTŮ STÁLE JEN NA PAPIŘE

Bohdana Stoklasová, Národní knihovna ČR

Úvod – připomenutí základního rámce a obsahu Konceptce, stav plnění
Koncepce trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR. Etapa 1: do roku 2010 [1] vznikla na konci roku 2005 na podkladě zadání formulovaného jako dílčí cíl *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010* [2] takto:

Zpracovat koncepci trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR jako důležité složky kulturního dědictví a umožnit jejich využívání současným i budoucím generacím. Vytvořit legislativní, organizační a technické předpoklady pro shromažďování, trvalé uchování a zpřístupnění publikovaných digitálních a digitalizovaných dokumentů jako důležité složky kulturního dědictví.

Koncepce vychází z platné české legislativy pro danou oblast, kterou představují především:

Knihovní zákon [3], *Zákon o neperiodických publikacích* [4], *Tiskový zákon* [5] a *Autorský zákon* [6]. Širší kontext vytváří *Státní informační a komunikační politika* [7].

Koncepce navazuje na evropské trendy, iniciativy a projekty, zejména pak na nejnovější iniciativu *i2010: Digitální knihovny* [8] a *Commission Recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation* [9]

Časový horizont Konceptce do roku 2010 vychází z časového horizontu *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004–2010* a iniciativy *i2010: Digitální knihovny*. Jedná se o maximální časový horizont, na který lze při prudkém rozvoji oblasti digitálních dokumentů a technologií dnes dohlédnout a racionálně naplánovat další rozvoj i finanční prostředky potřebné ke splnění stanovených dílčích etap i cílového stavu v roce 2010. Vzhledem k tomu, že se jedná o koncepci trvalého uchování části národního kulturního dědictví, je evidentní, že tato koncepce pokrývá jen jednu časovou etapu dlouhodobého procesu a že na ni po roce 2010 nutně musí navazovat etapy další.

Koncepce se opírá o analýzu situace v ČR v oblasti dlouhodobého uchování a zpřístupnění dokumentů a porovnává ji s mezinárodními trendy a prioritami Evropské komise. Na poměrně detailní analýzu, pro jejíž účely jsou dokumenty rozděleny do čtyř skupin: tradiční dokumenty, digitalizované historické dokumenty, digitalizované novodobé dokumenty a publikované digitální dokumenty, navazuje vyhodnocení tendencí uplynulého období, na SWOT analýzu navazuje vymezení cílů i návrh mechanismů a opatření pro jejich naplnění. Textovou část doprovázejí kromě grafického znázornění modelu Národní digitální knihovny i podrobné tabulky popisující objemy dokumentů v jednotlivých kategoriích, jejich nárůst, priority, cíle i potřebné finanční prostředky.

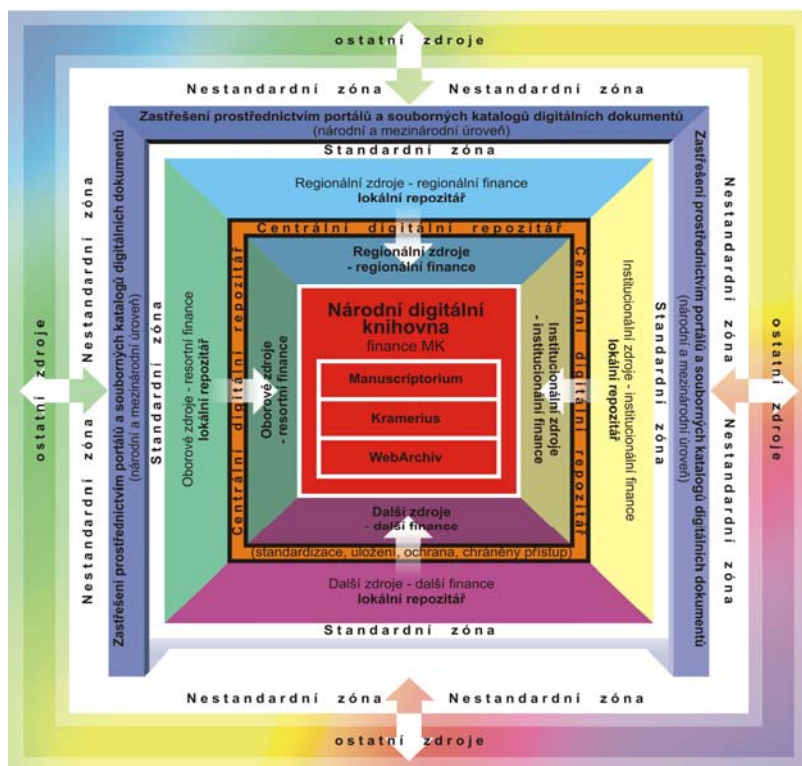
Koncepce měla být předmětem jednání vlády ČR. Na schválení vládou ČR samozřejmě navazuje i uvolnění potřebných finančních prostředků. Koncepce nebyla doposud schválena. Na konci roku 2006 byla aktualizována, na konci roku 2007 bude nejspíše opět pouze aktualizována. Aktualizace svědčí o tom, že počet ohrožených analogových i digitálních dokumentů roste a opatření na jejich trvalou ochranu a zpřístupnění jsou navzdory všem mezinárodním prioritám a doporučením mizivá. Zatímco česká vláda přeshlupuje na místě, vlády okolních evropských zemí berou doporučení Evropské komise velmi vážně. Dochází zde ke změnám legislativy, zrychlení digitalizace a především k budování spolehlivých digitálních repozitářů (úložišť) a jasné delimitaci odpovědností za ochranu jednotlivých částí národního kulturního dědictví s cílem zabránit zbytečným multiplicitám v ukládání těchto dokumentů na jedné straně a bílým místům na straně druhé. Právě absence spolehlivého digitálního repozitáře pro knihovni část národního digitálního kulturního dědictví a nejasné vymezení gescí za ostatní oblasti a minimální (de facto nulová) spolupráce pověřených institucí jsou vážným problémem dneška a budou ještě vážnějším problémem do budoucna.

Spolehlivý centrální digitální repozitář v širším kontextu Národní digitální knihovny a České digitální knihovny

V minulých letech probíhala digitalizace dokumentů spadajících do národního kulturního dědictví téměř výhradně v rámci národních programů Kramerius a Memoriae Mundi Series Bohemica a archivace českého webu v rámci národního programu WebArchiv. Téměř jediným finančním zdrojem pro provoz byly příslušné podprogramy VISKu (6,7 a 8/B), pro oblast výzkumu a vývoje výzkumné záměry a programové projekty VaV. V současnosti se objevují i jiné zdroje financování – Norské fondy, strukturální fondy, regionální a institucionální finance atd. Instituce, které získají prostředky z těchto zdrojů, je věnují téměř výhradně na vlastní digitalizaci a pořízení příslušných metadat a s odkazem na existující Koncepci neřeší

dlouhodobou ochranu a zpřístupnění těchto dokumentů, která je finančně velmi náročná. Spoléhají se na centrální repozitář, který zdarma poskytne ochranu pro národní kulturní dědictví a za určitý poplatek i pro dokumenty další. Tato záruka je zakotvena v Konceptci a odpovídá zahraničním trendům. Před kapitolou věnovanou vlastnímu centrálnímu digitálnímu repozitáři bude užitečné shrnout širší kontext Konceptce, Národní digitální knihovny, České digitální knihovny i klíčovou roli centrálního repozitáře v jejím rámci. Grafické znázornění České digitální knihovny (Obr.1: Česká digitální knihovna) bude postupně zpřesněno až na úroveň centrálního digitálního repozitáře (Obr. 2: Centrální digitální repozitář) a jeho vazby na institucionální digitální repozitáře (Obr 3: Institucionální digitální repozitář).

Česká digitální knihovna

Obr. 1: Česká digitální knihovna (© Bohdana Stoklasová, Martin Zhouf)

Národní digitální knihovna neexistuje ve vakuu, ale v širším kontextu České digitální knihovny.

Národní digitální knihovna (uprostřed) je tvořena vybraným souborem publikovaných digitálních i digitalizovaných dokumentů (včetně příslušných metadat) kvalifikovaných jako základ národního kulturního dědictví určeného k trvalému uchování a zpřístupnění současným i budoucím uživatelům. Toto jádro národního kulturního dědictví by mělo být logicky spravováno i financováno v rámci Ministerstva kultury.

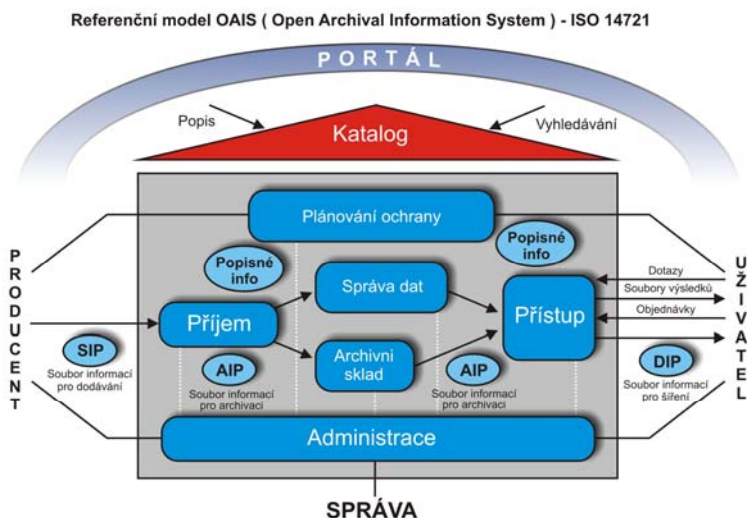
Širší Česká digitální knihovna je tvořena velkým množstvím dalších digitálních dokumentů oborového, regionálního, institucionálního i jiného charakteru. Pouze některé z těchto zdrojů se kvalifikují jako součást národního kulturního dědictví. Za shromažďování, trvalé uchovávání (v centrálním repozitáři nebo v lokálních repozitářích) i zpřístupnění zdrojů mimo jádro národního kulturního dědictví nesou odpovědnost (včetně finanční) resortně příslušná ministerstva, regiony, instituce atd. V rámci jejich působnosti existují dílčí programy a projekty, které je třeba efektivně propojit mezi sebou i s jádrem. Tento model do značné míry kopíruje osvědčený model shromažďování, trvalého uchovávání a zpřístupňování tradičních dokumentů. Existence dvou velkých knihoven (NK a MZK) zřizovaných Ministerstvem kultury v centru systému je výhodou nejen s ohledem na možnou dělbu prací (která již v dílčích oblastech intenzivně probíhá), ale jejich umístění skýtá do budoucna zároveň možnost fyzické dislokace určitých komponent digitálního repozitáře do dvou poměrně vzdálených lokalit. Doplnění systému na principu regionálním a oborovém je u nás již dlouhodobě funkční a prověřené. Vícezdrojové a meziresortní financování České digitální knihovny je nezbytnou podmínkou její životaschopnosti.

Digitální dokumenty a příslušná metadata, které vznikají v souladu s mezinárodními standardy a/nebo jejich národními modifikacemi a interpretacemi, spadají do standardní zóny a je možné je zastřešit prostřednictvím národních a mezinárodních portálů a souborných katalogů. Respektování stejných standardů je rovněž základní podmínkou kooperace všech institucí působících v rámci standardní zóny. Mimo standardní zónu vzniká a existuje množství dalších digitálních dokumentů, které nelze ignorovat. Jedná se o digitální dokumenty, jejichž producenti nejsou z nejrůznějších důvodů schopni nebo ochotni respektovat standardy, ale i o dokumenty, které jsou svojí povahou natolik nové, že pro ně ještě standardy neexistují. I tyto dokumenty z nestandardní zóny může být žádoucí zastřešit prostřednictvím portálů a souborných katalogů. Absence standardů ovšem přináší značné limity v oblasti trvalého uchování i zpřístupnění, s nimiž je nutné počítat (v tomto kontextu je třeba vyzdvihnout významný posun od pouze popisných metadat k potřebným administrativním metadatům nezbytným

Pro ochranu analogových dokumentů většinou stačí uložení v optimálních podmínkách, dostatečná kontrola fyzického stavu a minimální využívání. U digitálních dokumentů je situace podstatně složitější. Jejich ochranu lze přirovnat k udržování plamene ohně – je nutné se mu věnovat neustále, udržovat ho a čistit. Jinak zhasne a nenávratně zmizí. Při správné péči ale může být věčný.

Obr. 4: Referenční model OAIS (© CCSDS, překlad a doplnění Bohdana Stoklasová, Martin Zhouf)

Dodávání digitálních objektů

Na počátku celého systému stojí producent digitálního objektu, který ho (společně s příslušnými metadaty) předává do úložiště přímo či nepřímou (např. v rámci archivace webu může probíhat automatická sklizeň). Předpokladem dlouhodobého uložení a zpřístupnění digitálních objektů je vždy existence příslušných doprovodných metadat, která společně s digitálním objektem tvoří soubor informací pro předávání (SIP). Jeho obsah musí být přesně definován a smluvně odsouhlasen oběma stranami – tj. producentem, kterým může být např. Kramerius, Manuscriptorium, WebArchiv, vydavatel nebo libovolná jiná instituce, která má zájem o dlouhodobé uložení a zpřístupnění svých digitálních objektů v rámci centrálního digitálního úložiště. Předmětem smlouvy je i režim ochrany a zpřístupnění příslušných digitálních objektů. Nejde jen o fyzickou ochranu digitálních objektů a respekto-

vání autorských práv – situace je podstatně složitější. Někteří producenti si například přejí pouhé uložení a nikoli zpřístupnění svých digitálních objektů, někteří (např. vydavatelé) požadují přísná omezení pro zpřístupnění svých dokumentů po dobu, po kterou jsou je schopni sami zpřístupnit a uvolňují je v momentě, kdy již jediná dostupná verze zůstává zachována v centrálním repozitáři, atd. Kromě nám dobře známých a v souvislosti s digitálními objekty často přeceňovaných popisných metadat musí SIP obsahovat i řadu administrativních metadat obsahujících např. informace o formátu digitálních objektů, HW i SW nutných pro jejich zpřístupnění, podmínkách ochrany i zpřístupnění. Bez existence těchto metadat nelze v případě zastarávání nebo ukončení podpory určitého formátu a/nebo podpůrného HW či SW automaticky zajistit včasnou migraci nebo emulaci v zájmu zajištění další životaschopnosti a využitelnosti digitálních objektů. Metadata související s pravidly přístupu k digitálním objektům se neváží jen na přístup uživatelů, ale i na přístup obsluhy úložiště a dalších subjektů.

Další popisované procesy již probíhají uvnitř úložiště – de facto se jedná o jednotlivé funkční moduly systému pro správu digitálních objektů (Digital Object Management System – DOMS).

Příjem

zajišťuje příjem souborů informací pro dodávání (Submission Information Package - SIP) od producentů a přípravu jejich obsahu pro uložení a správu v rámci repozitáře. Zajišťuje příjem SIP, kontrolu kvality SIP a vytvoření souboru informací pro archivaci (Archival Information Package – AIP), který odpovídá pravidlům formátování dat v rámci repozitáře a jeho standardům pro dokumentaci. Vybírá z AIP popisné informace pro zahrnutí do databáze a koordinuje aktualizace v rámci archivního skladu a správy dat.

Archivní sklad

zajišťuje služby a funkce spojené s uložením, správou a vyhledáváním AIP. Jde o příjem AIP z modulu Příjem, jejich uložení k trvalému uchování, správu hierarchie skladu, obnovu médií, na nichž jsou archivní jednotky uloženy. Modul zajišťuje rutinní i speciální kontrolu chyb, obnovení obsahu v případě katastrof a předává AIP modulu Přístup pro vyřízení objednávek.

Správa dat

zajišťuje služby a funkce spojené se správou a zpřístupněním popisných metadat, vlastních digitálních objektů uložených v archivu a administrativních metadat pro správu archivu. Správa dat zahrnuje údržbu databáze archivu (údržba schémat, definic a zajištění referenční integrity), aktualizaci

databáze (přidávání nových popisných i administrativních metadat), vyhodnocování dotazů a generování výsledků a tvorbu zpráv o výsledcích dotazů.

Administrace

zajišťuje služby a funkce spojené s veškerým provozem archivního systému. Administrativní funkce zahrnují oslovování producentů, jednání o smlouvách, testování dodávek s ohledem na dodržování dohodnutých standardů, správu konfigurace HW a SW, funkce systémových inženýrů související s monitoringem a zlepšováním funkcionality archivu, sledováním a migrací/aktualizací obsahu archivu. Do tohoto funkčního bloku spadá stanovení a rozvoj standardů a strategie repozitáře, podpora uživatelů a aktivace uložených požadavků.

Plánování trvalé ochrany

zajišťuje služby a funkce spojené s monitoringem prostředí působnosti repozitáře a přípravou doporučení opatření, která zaručí, že informace uložené v repozitáři budou trvale k dispozici uživatelům a to i v případě, že původní formáty a/nebo podpůrný HW a SW budou zastaralé. Plánování ochrany zahrnuje průběžné vyhodnocování obsahu archivu v návaznosti na změny technologií i uživatelských požadavků. Součástí plánování ochrany je i příprava detailních plánů migrace, případně emulace (včetně vývoje SW prototypů pro její zajištění).

Přístup

zajišťuje služby a funkce spojené s podporou uživatelů při získávání informací o digitálních objektech uložených v rámci repozitáře a zajištění přístupu k nim. Přístup zahrnuje komunikaci s uživateli při přijímání požadavků, vyhodnocování těchto požadavků s ohledem na oprávnění k přístupu k požadovaným dokumentům, kompletování výsledků a odpovědí včetně vytvoření souboru informací pro šíření (Dissemination Information Package – DIP). Výsledkem je doručení odpovědi uživateli.

Po objasnění základních funkcí digitálního repozitáře je možné přistoupit k hodnocení jejich zajištění v rámci centrálního digitálního repozitáře.

Výsledky auditu centrálního digitálního repozitáře podle evropské metodiky

Jednou ze základních vlastností spolehlivého digitálního repozitáře je schopnost tuto spolehlivost objektivně a měřitelně prokázat. Součástí postupného budování centrálního digitálního repozitáře je proto od počátku i plán periodických auditů, na jehož konci by měl být externí audit provedený nezávislými (ideálně zahraničními) experty stvrzující spolehlivost centrálního repozitáře.

ního digitálního repozitáře (navzdory dosud neschválené koncepci a absenci potřebných finančních prostředků stále zůstává v platnosti cílový rok 2010).

V současné době existuje několik velmi užitečných pomůcek pro audit digitálních repozitářů. Nejznámějším je *Trustworthy Repositories Audit & Certification (TRAC): Criteria and Checklist* [15], dále *NESTOR Catalogue of Criteria for Trusted Digital Repositories* [16] a nejnovější *Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment – DRAMBORA* [17].

TRAC je plně mezinárodní a univerzální nástroj určený především pro externí audit, NESTOR je silně orientován na německou oblast a pro mezinárodní využití a s ohledem na případné porovnání s obdobnými zahraničními repozitáři má značné limity, DRAMBORA je plně mezinárodní a univerzální nástroj založený na metodě hodnocení rizik určený především pro interní audit, jehož výsledek může velmi usnadnit a zlevnit následující externí audit. DRAMBORA je ve stadiu testování, finální produkt by měl být k dispozici v závěru roku 2007.

Národní knihovna je jedním z řešitelů evropského projektu Digital Preservation Europe – DPE [18]. DRAMBORA patří k hlavním výstupům tohoto projektu a zřejmě se stane oficiálním evropským nástrojem pro hodnocení a porovnávání digitálních repozitářů. V rámci testování proběhl v červnu a červenci 2007 detailní audit centrálního digitálního repozitáře a na podzim 2007 bude následovat audit digitálního repozitáře Univerzity Karlovy v Praze.

Audit založený na metodě DRAMBORA je rozčleněn do šesti hlavních bloků:

1. Mandát digitálního repozitáře
2. Cíle, strategie, legislativa, smluvní vztahy směřující k jejich dosažení
3. Vymezení činností a podmínek pro jejich realizaci
4. Identifikace rizik
5. Vyhodnocení rizik
6. Návrh opatření pro eliminaci rizik

Celý audit byl pro centrální digitální repozitář velmi náročný, protože se jedná o mimořádně komplexní a složitý repozitář. O výsledcích auditu bude pořízena detailní zpráva a metoda i výsledky budou prezentovány na konferenci Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě [19]. V tomto příspěvku budou uvedeny jen stručné souhrnné výsledky auditu.

Mandát repozitáře je vymezen jasně v rámci koncepcí, proto byla tato část auditu (blok 1) relativně snadná.

V bloku 2 jsme narazili na vážný problém, který procházel jako „červená nit“ i všemi dalšími bloky. Audit předpokládá reálnou existenci všech základních funkcí repozitáře a proto dělí funkce do následujících bloků:

Provozní funkce:

- získávání a příjem digitálních objektů a doprovodných metadat
- ochrana a uložení
- správa metadat
- přístup a šíření digitálních objektů a doprovodných metadat

Podpůrné funkce:

- organizace a řízení
- personální zajištění
- finanční zajištění
- technická infrastruktura a bezpečnost.

Vzhledem k tomu, že centrální digitální repozitář nedisponuje plnou funkcionalitou podle výše uvedeného modelu OAIS, na takto detailní úrovni neexistují cíle, strategie, legislativa, smluvní vztahy, ale ani popsané akce. Ve všech uvedených oblastech tak existuje velké množství rizik.

DRAMBORA se nespokojuje s pouhou deklarací o tom, že existuje příslušná strategie, legislativní zakotvení či smluvní vztah. Požaduje jejich přesnou specifikaci včetně odkazů na existující dokumenty. Audit je tak skvělým, byť nemilosrdným nástrojem pro odhalení všech mezer a nedostatků. Již byly zmíněny závažné nedostatky na detailní úrovni. Na obecnější úrovni neexistují zásadní nedostatky v oblasti cílů, které jsou formulovány jasně a zakotveny v Koncepci. I na obecné úrovni je ovšem velice tristní situace v oblasti legislativního ukotvení centrálního repozitáře. Jediným materiálem, kde je jasně a dobře popsán, je již zmíněná Koncepce. Ta ovšem nebyla dosud schválena. Bez jejího schválení a zajištění potřebných finančních personálních zdrojů nemůže NK garantovat fungování centrálního digitálního repozitáře, takže jeho existenci nelze zapracovat do Statutu NK ČR ani Knihovního zákona, nelze se o jeho existenci opírat při případných revizích další legislativy.

Na základě analýzy platných legislativních dokumentů tedy centrální digitální repozitář de facto neexistuje. Ke stejnému závěru vede i analýza jeho funkcí.

V současné době zajišťuje centrální digitální repozitář pouze relativně bezpečné uložení velkého množství dat. Stávající instalace je postavena na produktech firmy IBM. Jako centrální diskový systém je instalován IBM Storage DS4800, přičemž jeden je umístěn v Klementinu a druhý v Hostivaři. Obě datová centra jsou propojena optickým vláknem (dark fibre), přenos probíhá s využitím CWDM technologie. Optické prepínače SAN16B-2 vytvářejí v každé lokalitě Storage Area Network (SAN). Pro po-

třeby zálohování a archivace je instalován Tivoli Storage Manager (TSM) společně s IBM páskovou knihovnou. V současnosti implementované řešení poskytuje jakožto centrální digitální úložiště následující služby: možnost ukládat digitalizovaná data na bezpečné platformě s flexibilní kapacitou. Nabízí také základní služby v oblasti disaster recovery. Data jsou replikována mezi dvěma datovými centry, která jsou vzdálena více než 20km. Tato replikace dat mezi lokalitami chrání data proti fyzickému zničení budovy, výpadku napájení atd. K dispozici je zálohovací a archivní systém, který zajišťuje ochranu dat proti lidskému selhání nebo proti aplikační chybě. Následné kroky plánované do konce roku 2007 budou finalizovat nastavení zálohovací a archivní strategie pro vybrané aplikace s cílem zvyšovat bezpečnost ukládaných dat. Dojde také ke zvýšení úložné kapacity na úroveň, která umožní „přežít“ rok 2007 a snad i 2008. Další budoucnost je nejistá.

Z uvedeného textu je zřejmé, že centrální digitální repozitář v současnosti disponuje jen zlomkem funkcí uvedených ve funkčním modelu OAIS a sledovaných v rámci auditu podle metody DRAMBORA (ale i TRAC a NESTOR). V současné době poskytuje sice jakousi pasivní ochranu, ale chybí mu prakticky všechny funkce aktivní ochrany od regulérního příjmu dokumentů včetně všech kontrol, většina funkcí archivního skladu, správy a administrace dat, zcela chybí plánování ochrany a přístup k digitálním objektům je zajišťován přímo prostřednictvím jednotlivých aplikací. Neexistuje potřebný centrální monitoring přístupu k digitálním objektům. Chybějící funkce zajišťuje již zmíněný systém pro správu digitálních objektů (DOMS), jehož zakoupení a implementace jsou základní podmínkou plné funkčnosti a tudíž i spolehlivosti centrálního digitálního repozitáře. Po jeho implementaci zmizí většina z více než 60 závažných rizik, která audit odhalil. NK nedisponuje dostatečnými programátorskými kapacitami pro správu a rozvoje open source varianty, proto bude nutné zakoupení komerčního DOMS. Pořízení i provoz DOMS jsou finančně velice náročné a bez schválení a profinancování Koncepce zcela nereálné.

Závěr

Závěr nevyznívá příliš optimisticky. Spolehlivý centrální digitální repozitář reálně neexistuje, ani není uveden v žádném z platných legislativních dokumentů, ale instituce digitalizující národní kulturní dědictví s jeho existencí počítají. Jinými slovy: **část národního digitálního kulturního dědictví spravovaného knihovnami je velmi vážně ohrožena!** Situace související s Konceptí je smutně kuriózní. Koncepce, která navzdory silicím evropským tlakům v oblasti dlouhodobé ochrany a zpřístupnění digitálních dokumentů naši vládu příliš nezajímá, stále více zajímá zahraničí. Přednášky a texty o naší Koncepti požadují a využívají nejen zahraniční kolegové – kni-

hovníci, ale i zahraniční ministerstva zodpovědná za tuto oblast. A tak zatímco část našeho národního digitálního kulturního dědictví nenávratně zmizí v souvislosti s potřebou první větší migrace či emulace, naše Koncepce možná pomůže ochránit část národního digitálního dědictví v některé ze zemí, jejíž vláda si ho více váží.

Odkazy:

[1] Koncepce trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR. Etapa 1: do roku 2010.

Dostupný z www: <http://www.ndk.cz/koncepce>

[2] Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010 [Usnesení vlády ČR ze dne 7. července 2004 č. 679 o Koncepci rozvoje knihoven v České republice na léta 2004 až 2010]. Dostupný z www:

http://knihovnam.nkp.cz/docs/Koncepce04_10.doc

[3] Zákon ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon). 257/2001 Sb.

Dostupný z www:

http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm

[4] Zákon ze dne 8. února 1995 o neperiodických publikacích. 37/1995 Sb.

Dostupný z www: http://www.nkp.cz/pages/weba_zakonpv_neper.htm

[5] Zákon ze dne 22. února 2000 o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)

Dostupný z www:

http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon46.htm

[6] Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Dostupný z www:

http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/x00-121.htm .

[7] Státní informační a komunikační politika [Usnesení vlády ČR č. 265 ze dne 24. března 2004 ke Státní informační a komunikační politice]

Dostupný z www: http://knihovnam.nkp.cz/docs/SIKP_def.pdf

[8] i2010: Digitální knihovny

Dostupný z www:

http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus51/digitalni_knihovnyEU.htm

[9] Commission recommendation on the digitisation and online accessibility of cultural material and digital preservation Dostupný z www:

http://europa.eu.int/information_society/newsroom/cf/itemlongdetail.cfm?item_id=2782

[10] Manuscriptorium

Dostupný z www: <http://www.manuscriptorium.com>

[11] Kramerius

Dostupný z www: <http://kramerius.nkp.cz>

[12] WebArchiv

Dostupný z www: <http://www.webarchiv.cz>

[13] Reference model for an Open Archival Information System (OAIS)

- Dostupný z www: <http://www.ndk.cz/dokumenty/650x0b1.pdf>
- [14] Preserving the digital heritage : principles and policies
Dostupný z www: http://www.unesco.nl/main_6-3.php
- [15] Trustworthy Repositories Audit & Certification (TRAC): Criteria and Checklist
Dostupný z www:
<http://www.crl.edu/content.asp?11=13&12=58&13=162&14=91>
- [16] Catalogue of criteria for trusted digital repositories (NESTOR)
Dostupný z www: <http://www.ndk.cz/dokumenty/nestorauditpravidla.pdf>
- [17] Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment (DRAMBORA)
Dostupný z www: <http://www.repositoryaudit.eu>
- [18] Digital Preservation Europe (DPE)
Dostupný z www: <http://www.digitalpreservationeurope.eu>
- [19] Archivy, knihovny a muzea v digitálním světě
Dostupný z www: http://www.stk.cz/cgi-bin/nph_Akce.show_event?par=2302&arch=